

## 2<sup>ο</sup> ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

### ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

#### Το τέλος του μικρού μας πλανήτη:

Του Παντελή Μπουκάλα

Μπορεί εμείς, παίρνοντας τον εύκολο δρόμο, να χαρακτηρίζουμε *Κασσάνδρες* όσους κρίνουμε ότι κινδυνολογούν αναίτια και ανόητα, ότι θητεύουν στην κραυγαλέα υπερβολή και δεν στηρίζουν τις δυσοίωνες αγγελίες τους στον έλεγχο των πραγμάτων, τους «οικοσαλεμένους», για να ειπωθεί πιο βάνουσα, η Κασσάνδρα ωστόσο προέλεγε πάντοτε την αλήθεια. Πληρώνοντας, όμως, το τίμημα (μιας και είχε ασεβήσει στον μνησίκακο Απόλλωνα αθετώντας τη συμφωνία τους να του δοθεί αν της διδάξει τη μαντική), έχασε την πειθώ της- δεν γινόταν λοιπόν πιστευτή όχι επειδή λάθευε αλλά ακριβώς επειδή ευστοχούσε στις προγνώσεις της, επειδή προέβλεπε σωστά αλλά προέβλεπε πράγματα ανεπιθύμητα, όλο θανάτους και καταστροφές. Ήταν ένας «άγγελος εξάγγελος» από την ίδια στόφα με το πλάσμα του Μπομπ Ντίλαν και του Διονύση Σαββόπουλου: «αφού δεν είχε νέα ευχάριστα να πει, καλύτερα να μη μας πει κανένα».

**Την άδικη μοίρα της Κασσάνδρας τη γεύονται τα τελευταία χρόνια όσοι επιστήμονες ασχολούνται με τον μικρό γαλάζιο πλανήτη μας και το πιθανό μέλλον του, περιβαλλοντολόγοι, βιοκλιματολόγοι, μετεωρολόγοι, οικολόγοι.**

Όταν πρωτάρχισαν να μας ειδοποιούν για τους κινδύνους, για το φαινόμενο του θερμοκηπίου και την τρύπα του όζοντος, για την «ερημοποίηση» και την εξάντληση των πηγών, η ακοή μας διατήρησε ακέραιη την περηφάνια της κι έτσι δεν διασπαθίσαμε την προσοχή μας σε μηνύματα ανούσια ή μελοδραματικά, παρά μείναμε προσηλωμένοι στις προτεραιότητές μας, ατομικές και συλλογικές. «Α, οι γνωστές Κασσάνδρες που νομίζουν πως ο κόσμος όλος είναι το εργαστηρίκι τους», είπαμε και συνεχίσαμε ακάθεκτοι να τροφοδοτούμε τις μηχανές της «ανάπτυξης» και να καταβροχθίζουμε τα δώρα της φύσης, χωρίς την αίσθηση ότι καταβροχθίζουμε έναν κόσμο που μας ανήκει μόνον προσωρινά και υπό σκληρότατους όρους. Όταν επέμεναν ότι το οικουμενικό χωριό μας είναι αρκετά πιο μικρό απ' όσο μας επιτρέπει να πιστεύουμε η πεποίθησή μας πως είμαστε η κορωνίδα της πλάσης, άρα είδος ούτως ή άλλως προστατευτέο· όταν έλεγαν και ξανάλεγαν πως όταν ζεις στην Αθήνα, η γειτονιά σου είναι η Βραζιλία, άρα μάλλον πρέπει να σε πονούν τα πάθη που υφίσταται το δάσος του Αμαζόνιου και οι πληθυσμοί που ζουν στην υγρή σκιά του από τους χρυσοθήρες και τους υλοτόμους, εμείς αποκρινόμασταν ότι πρόκειται για οικολογικό ρομαντισμό ερεθισμένο από τις ιδεοληψίες περί Μητέρας Γαίας και ελαφρώς επηρεασμένο από τη θεωρία του χάους. Συνεχίζαμε, λοιπόν, να συμπεραίνουμε πως θα ήταν ασυγχώρητη αφέλεια να κρίνουμε τα λεγόμενά τους ως λεγόμενα νουνεχών- ποιοι νουνεχείς θα είχαν την όρεξη να συνδυάσουν αρχαιοελληνικούς ύμνους στη Γη και ινδιάνικους μύθους για τη μητέρα φύση, ποιοι θα έφταναν να θεοποιήσουν ένα σβώλο χώμα, να πουν πως ίσως και να πονάει, ίσως δεν θα έχει εσαεί την ικανότητα να αυτορυθμίζεται, να επουλώνει, δηλαδή, τα τραύματα που της προκαλούμε εμείς οι καταχραστές και λεηλατητές, κόβοντας βάνουσα σε φέτες το χρόνο και πρεσβεύοντας πως τίποτε δεν θα έχει σημασία, όταν η εξοχότητά μας θα αποχωρήσει από τα φθαρτά και τα γήινα;

Κι όταν : 1) οι τέσσερις εποχές του έτους μειώθηκαν αίφνης σε τρεις, μπορεί και σε δύο, που χρειάζονται πια νέο όνομα κι όταν το καλοκαίρι πήρε να μακραίνει, κι από ευλογία να γίνεται αρρώστια, όταν η φύση έχασε το ρυθμό της κι οι πασχαλιές άρχισαν να ανθίζουν τον Νοέμβρη 2) όταν οι πάγοι των πόλων μετρήθηκαν προσεχτικά και βρέθηκαν λειψοί όταν το κλίμα τρελάθηκε σε κάθε γωνιά του πλανήτη 3) όταν οι δορυφόροι απέδειξαν πως η τρύπα του όζοντος είναι κάτι πολύ πιο

σοβαρό από μια αβαρία που μπορεί να τη διορθώσει ο Χαϊλάντερ νούμερο τρία σε μια δίωρη ταινιούλα 4) όταν στα μέτωπα του πολέμου άρχισαν να συρρέουν πληθυσμοί που δεν είχαν να χωρίσουν το πετρέλαιο ή το χρυσάφι αλλά το νερό 5) όταν τα αρχικά μοντέλα των κλιματολόγων αποκαλύφθηκαν μετριοπαθή, αφού οι νεότερες μελέτες έδειχναν πως η αύξηση της θερμοκρασίας θα ακολουθήσει ταχύτερο ρυθμό 6) όταν καταμετρήθηκε με κάθε αυστηρότητα η αθεράπευτη ετήσια ζημία και ανακοινώθηκε ότι κάθε χρόνο από τις πυρκαγιές και την υλοτόμηση καταστρέφονται δάση που καλύπτουν μια ολόκληρη Ελλάδα- 7) όταν έγινε φανερό πως τις προειδοποιήσεις τις απηύθυναν επιστήμονες και όχι συγγραφείς της επιστημονικής φαντασίας, τότε η «κορωνίδα της πλάσης» ένωσε πως ο θρόνος της ίσως δεν είναι τόσο γερός όσο όριζε η φαντασίωσή της. Κι άνοιξε το ένα της μάτι, μόνο το ένα, να παραστήσει τον αθώο θεατή σε ένα δράμα στο οποίο πρωταγωνιστεί. Κάποιες σπασμωδικές κινήσεις του ναρκωμένου σώματός της, κάποιες σκέψεις της σοφής κεφαλής της, δεν εμπόδισαν τα πράγματα να συνεχίσουν την κατά κρημνόν πορεία τους.

Τέτοιες σπασμωδικές κινήσεις υπήρξαν τα οικολογικά κινήματα που φανερώθηκαν και τα φιλοπεριβαλλοντικά κόμματα που έσπευσαν να «καλύψουν το κενό». Μπορεί σε άλλες χώρες να υπήρξαν ωριμότερες διαδρομές απ' ό,τι στην Ελλάδα, όπου το οικολογικό πάθος εξανεμίστηκε γρήγορα και πλέον η διαχείριση των φιλοπεριβαλλοντικών αισθημάτων περιέπεσε στην αρμοδιότητα πολιτικών ανήκων που τα καταχρώνται ή και τα εμπορεύονται, ωστόσο σχεδόν παντού η οικολογία δεν υπερέβη τη θυμική της καταγωγή, η δε πολιτική της ενηλικίωση επήλθε ταυτόχρονα με το θάνατό της, με τη συμμετοχή της, δηλαδή, σε κυβερνητικά σχήματα: απαραίτητη προϋπόθεση για να εκχωρηθεί από το κατεστημένο το δικαίωμα σε μια τέτοια συμμετοχή στάθηκε η αποκήρυξη του παρελθόντος, των «οικολογικών ακροτήτων» όπως ευτελιστικά τις χαρακτηρίζει ο εξουσιαστικός πραγματισμός.

Έγιναν βεβαίως και «παγκόσμιες διασκέψεις για το περιβάλλον», αλλά αυτό δεν σημαίνει για το περιβάλλον τίποτε καλύτερο απ' ό,τι σημαίνουν για τους φτωχούς οι «παγκόσμιες διασκέψεις για τη φτώχεια». Στο Ρίο, στο Κιότο, τώρα στη Χάγη, οι μεν επιστήμονες (εκτός βέβαια από όσους αναλαμβάνουν επ' ωφελεία τους να προσφέρουν οικολογικό επίχρισμα στις ορέξεις των βιομηχάνων) αγωνίζονται να πείσουν ότι η Κασσάνδρα έλεγε πάντοτε την αλήθεια, οι δε πολιτικοί υπογράφουν συμφωνίες με πρώτο άρθρο το δικαίωμά τους να μην τις τηρήσουν: τρία χρόνια πριν, στην Ιαπωνία, 180 χώρες δεσμεύτηκαν να μειωθεί η βιομηχανική εκπομπή ρύπων κατά 5%, αλλά μόνο τριάντα επικύρωσαν τη συμφωνία - οι υπόλοιπες (με τις Ηνωμένες Πολιτείες επικεφαλής) υποθέτουν ότι το 2050 θα είναι μια καλή εποχή για να λάβουν μέτρα. Ως τότε, απαιτούν να γίνει σεβαστό το δικαίωμά τους να εξαγουν ρύπους και θάνατο στις φτωχές πλην καθαρές χώρες. Φέρονται, δηλαδή, όπως όσοι «χτίζουν ένα σπιτάκι και λένε «καλά είναι δώ», κι ας γκρεμίζεται γύρω ο κόσμος. Αλλά ο κόσμος είναι ένας, κι ας κόβουν αυτοί και το χώρο σε φέτες. Και η μόνη «παγκοσμιοποίηση» που ενδιαφέρει είναι η φροντίδα του μικρού πλανήτη που νοσεί.

**ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ., Κυριακή, 19 - 11 - 2000**

### **Ερωτήσεις**

**A.** Να συνταχθεί η περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις .

**Μονάδες 25**

**B1.** «Την άδικη μοίρα ....οικολόγοι» : να σχολιαστεί το απόσπασμα σε 60-70 λέξεις.

**Μονάδες 11**

**B2α)** «αφού δεν είχε ....κανένα» (1<sup>η</sup> παραγρ.) , «ανάπτυξης» (2<sup>η</sup> παραγρ) , «καλύψουν το κενό» (4<sup>η</sup> παραγρ.) , «παγκόσμιες διασκέψεις για το περιβάλλον» (5<sup>η</sup> παραγρ) : να δικαιολογηθεί η χρήση των εισαγωγικών.

**Μονάδες 4**

**B2β)** Να δοθεί από μια συνώνυμη στις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

**Μονάδες 10**

**B2γ)** Σε ποιά γραμματειακό είδος ανήκει το δοθέν κείμενο;

**Μονάδες 5**

**B2δ)** «Όταν πρωτάρχισαν ...μελοδραματικά» (2<sup>η</sup> παραγρ): να μετατραπεί η σύνταξη στην αντίθετή της , όπου αυτό είναι δυνατό και να δικαιολογηθεί η χρήση της παθητικής σύνταξης.

**Μονάδες 5**

**Γ.** Σου ζητείται να γράψεις ένα κείμενο με τη μορφή στοχαστικού δοκιμίου , για περιοδικό που εκδίδει το σχολείο σου με θέμα : «Το οικολογικό αδιέξοδο στις μέρες μας». Η κατευθυντήρια γραμμή που σου υποδεικνύεται για τη συγγραφή σου , είναι να προβληματιστείς ελεύθερα για το οικολογικό ζήτημα.

**Μονάδες 40**

*Επιμέλεια : Λέδε Ξένια*

*Φιλολόγος*

*Φροντιστήριο Ορόσημο - Αγίας Παρασκευής- Παπάγου-Χολαργός*